

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9.

Fylke: Nord-Trøndelag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Leksvik.

Emne: Lauving.

Bygdelag: Leksvik.

Oppskr. av: P.A.Rosvold.

Gard: Rosvold östre.

(adresse): Leksvik.

G.nr. 22. Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Av egen røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Lauvtaking som det kalles her, foregår som taking av lauv i kjerv. Ikke at det ripas av trærne eller samles opp på marken. Før i tiden blev der tatt mye lauv, men nu er det bare noen få som har tid og arbeidshjelp til det. På min gård Rosvold blev der i min fars tid fra 1887 og utover til 1911 tatt omtrent 500.kjerv for året. Og siden jeg begyndte som gårdbruker i 1912, var det en fast takst, at dette tall måtte nåes.

Lauvtakingen tok til etter at slåttene var gjort, og lauvet blev alltid bundet i kjerv. To toppkvister-suler blev brukt å binde sammen kjerven med. Lauvet blev så kjørt heim og satt op på kjörbrua over fjöslemmen. Kjervene måtte stå rett opp, for da tørket de bedre. Rikelig gjemmentrekk blev der ved at lemportene stod oppe om dagen. Regn måtte der helst ikke komme i kjervene når de var tatt. Lauvet stod da på kjörbrua til det blev tatt kjerv for kjerv og delt i krybben til geit og sau.

Kuene fikk aldrig lauv hos oss.

Der blev gitt lauv engang om dag. Og til 24. geit og 6. sauer måtte man ha ^a 4.5. kjerver etter som de var store til. Lauvet rakk da så langt utover vinteren som det var tatt antall kjerver om sommeren. Enkelte småbrukere med mindre husrom brukte å "Staure" lauvet som korn, men det

blev gjort slik at toppen var på skrå mot jorden. "Styl-
enden" var da høiest, og da festet ikke regnet sig i lau-
vet. Når det da var tørt blev det tatt i hus.

Det var almindelig takst å ta et hundre -storhundre 120.-
kjerv om dag, men det berodde mye på hvorledes skogen var,
og om man tok store kjerver. Hos oss blev de tatt så sto-
re, at 4.kjerver var passende for en mann å bære.

Lauvet blev tatt både i innmark og utmark, og det blev
tatt både av older, rogn og bjørkskog. Rogn og bjørk var
det beste til lauv. Endel småbrukere som ikke hadde skog
tok lauv "På lott" hos oss, og da blev der det halve på
hver. Var skogen stor brukte man også å hugge den ned til
ved, og da var det gjerne en mann som hugg ned, og en kvin-
ne som tok lauvet, og batt det i kjerv. Hvis småbrukeren
både hugg ned skogen og batt lauvet fikk han også det
halve av skogen til vinterbrensel. Når man samlet "Lauv-
riset" sammen i krybbene etter å t sau og geit hadde plok-
ket lauvet av, blev det brukt til å fyre opp under det
vatn som man brukte "Åbrynn" småfeet med.

Til lauvtakingen bruktes en "Lauvkrok". Denne var enten
av en avhugget ljå eller av en avhugget "Sjurru". Den
var da påsatt ett ganske kort skaft omtrent 12.tommer
langt. Selve kroken som skar var omtrent 8.tommer lang.
Fremme i bygden blev alt lauv kjørt heim om sommeren, men
det blev også tatt lauv av seterveden, og det blev kjørt
heim om vinteren. Man brukte da å lesse med høi underst
i lasset, og så lauv i midten. Överst brukte man også høi,
da det på denne måte var bedre å kjöre. Man resikerte
ellers at lauvet festet sig i tömmene, og det kunde også
gå ut over kjörerens bukse og tröie.

1691

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING